

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Veriùs est Christum ut hominem esse servum Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

fuit Deo, jure, quia præceptis ejus parere teneatur; facto, quia semper ad omne quod præceptum erat exequendum, promptissimam habuit voluntatem.

IV. Hanc verò propositionem, *Christus subiectus fuit Patri*, licet in rigore vera sit, quemadmodum simpliciter est verum dicere, *Christus fuit obediens Patri*, sicut simpliciter fuit homo, & habuit humanam voluntatem subiectam simpliciter divinæ, S. Thomas tamen absolutè renuit propositionem illam admittere, ob periculum Arianæ hæresis, atque expedire addere particulam illam, *in quantum homo*. Minus tamen hic requiritur determinatio illa, *in quantum homo*, quam in illa voce minor, cum ibi fiat comparatio in perfectione simpliciter & absolutè, quæ absolutè æqualis est in Christo & Patre. Si autem hæc subiectio referatur ad Verbum, erit simpliciter necessaria determinatio: Si enim quis dicat, *Christus est subiectus Verbo*, ponere videtur distinctionem Personarum inter Christum & Verbum, & incurreret hæresim Nestorianam quare addendum, *in quantum homo*, quæ tamen particulæ non tam necessariò sunt addendæ si quis diceret, *Christus est subiectus sibi*, cum hic sufficienter ex modo significandi importetur identitas suppositi, licet propositio aliundè sit falsa, cum nullus esse possit major vel minor, inferior vel superior sibi.

V. Matri verò, seu parentibus, non do jure, & ex debito, sed sponte secundum carnem subjecit se Christus, juxta illud Luca 2. v. 51. *Et descendit cum eis, & venit Nazareth: & erat subditus illis*. Hæc ut notat Suarez hic, Disputatione 43. sect. secundâ, est communis Doctorum sententiâ.

VI. De servitute, etsi difficultas magnâ ex parte sit de modo loquendi, major tamen est inter Auctores controversia, quæ de hac præcipuè propositione procedit: utrum scilicet Christus, quæ homo, sit servus Dei, non servitute ex peccato contractâ, sed ratione creationis. Notandum verò, licet servitus subjectionem importet, non tamen omnem subjectionem esse servitutem, alioquin quisquis alteri obedientiam debet, esset illius servus, quod falsum est, ut constat in filio respectu parentis. Servitus ergo præter subjectionem dicit, ut planè quis subsit dominio alterius.

VII. Vasquez ergo Disp. 8. acriter contendit non posse Christum, etiam ut hominem, vocari servum Dei: quem sequitur Lugo Disp. 28. sect. 3. quamvis dicat quæstionem esse de nomine. Præcipua hujus sententiæ probatio desumitur ex auctoritate Concilii Francofordienfis contra Elipandum, qui Christum, ut filium adoptivum, ita servum vocabat: Contra quem in suâ Epistola sic scribit Adrianus Papa: *Tantâ nimirum vos temeritas dementia deludit, ut adoptivum eum filium, quasi patrum hominem, calamitati humana, & (quod pudet dicere) servum eum impii & ingrati tantis beneficiis, liberatorem nostrum non pertimescitis venenosâ fauce susurrare. Cur non veremini quaruli obtrectatores, Deo odibiles, illum servum nuncupare: hæc Pontifex, estque præcipuum fundamentum hujus sententiæ.*

VIII. Secundò probatur auctoritate Patrum: Sanctus enim Athanasius Sermone 3. contra Arrianos, de Christo ait, ipsum servum esse appellatione, non veritate, ad eum modum, inquit, quo Filius se soles servum nominare: de quo etiam sanctus Leo sermone primò de Nativitate sic scribit: *Assumpta est forma servi sine conditione*

servili, &c. Tandem, ut alios omittam sanctus Augustinus: Dominus noster etiam in formâ servi non servus, sed in formâ etiam servi Dominus fuit.

Rationes etiam variæ afferuntur: primò, quia Christus, etiam ut homo non est filius adoptivus, ergo à fortiori non servus, cum longè magis aliena sit à filio naturali conditio servitutis, quam adoptionis.

Secundò, & præcipuè, quia hoc differt servus à non servo, quòd non communicet in bonis ipsius domini, ut habet Aristoteles primo Politicorum, cap. 3. ipsumque servi nomen hoc præ se ferre videtur; si enim in bonis & honore cum domino communicet, quæ ratione servus dici poterit, sed Christus qua homo, communicat in bonis Dei; cum enim personaliter fuerit ipsi unitus, necessariò in excellentiâ & majestate omnibusque adeo bonis cum ipso communicat. Quamvis ergo Christus fuerit subiectus Deo, eique in omnibus obediens, sicut Filius Patri, sine omni tamen conditione servili.

SECTIO SECUNDA.

Verius est Christum ut hominem esse servum Dei.

CONTRARIA nihilominus sententiâ est probabilior, quam tener Sanctus Thomas q. 2. art. 1. & 2. Suarez Disput. 44. sect. 1. & alii. Ratio conclusionis est: Quia in Christo respectu Dei reperitur sufficiens fundamentum relationis servitutis, ergo non est cur dici non possit servus: antecedens probatur, relatio servitutis, quam habet creatura quævis ad Deum non est aliud, quam essentialis dependentia ipsius à Deo per creationem, ratione cujus ita est subordinata Deo, & sub illius potestate ac dominio, ut possit de illâ disponere in ordine ad quosvis usus, & pro libito destruere, sed Christus secundum humanam naturam non minùs pendet à Deo, nec minùs est sub illius potestate & dominio, quam res aliæ creatæ, ergo. Major probatur, tum ex communi consensu omnium, in hoc statuentium relationem servitutis creaturæ ad Deum, & domini Dei ad creaturam, tum ex S. Cyrillo Alexandrino lib. 4. de Trinitate, dicente: *Servile factum esse quicquid productum est ex nihilo*; ubi creationem assignat pro adæquatâ ratione servitutis creaturæ ad Deum.

Dices cum Vasquez, & aliis: Præter titulum creationis, qui est quid positivum, requiri etiam aliquid negativum, nempe ut non communicet in bonis; hoc enim si fiat, non erit servus, unde juxta leges, si quis ancillam in uxorem ducat ipso facto definit esse ancilla, & ob hanc etiam causam filius non est servus, quia jam communicat in bonis cum Patre sicut illa cum marito, ergo cum Christus communicet in bonis, nempe honore, excellentiâ, &c. cum Patre, esto ab illo dependeat, non tamen est servus respectu illius.

Sed contra: Ratio enim cur communicatio in bonis eximat uxorem & filium à conditione servili, est primò, quia per eam constituitur æqualitas quædam, quod in Christo ut homine respectu æterni Patris non reperitur, cum ut homo sit minor Patre: deinde restringitur per eam potestas mariti, & patris, ita ut non possit de uxore & filio plenè disponere, nempe vendendo, donando, &c.

IX. Ratio primâ est, quia Christus non est Filius adoptivus, ergo nec servus.

X. Secundò arguunt, servus namque non communicat in bonis domini.

I. Dicendum cum S. Thomas Christum ut hominem esse servum Dei.

Humana Christiana natura, non minus quam res aliæ creata est sub potestate & dominio Dei.

II. Obicit ad servitutem insuper requiritur ut non communicet in bonis.

III. Resp. Longè diversam esse rationem uxoris & filii respectu mariti & patris, & humanæ Christi naturæ respectu Dei.

ar verò non obstante hac communicatione in bonis, humana Christi natura est perfectissimè Deo subiecta, ita ut possit non solum ei mandata imponere, sed etiam annihilare pro libito, unde manet in eà relatio servitutis, sicut maneret in uxore & filio, si esset in parente & marito potestas disponendi de iis pro libito, vendendo, donando, &c. & per hoc solvitur secundum argumentum pro primâ sententiâ, sectione præcedente positum.

IV. *Christus in Scripturâ veteri sæpe appellatur servus.*

Secundò probatur ex Scripturâ veteri, ubi Christus servi nomine frequenter compellatur, ut Isaïa 42. *Ecce servus meus, suscipiam eum*, quod de Christo exponitur Matth. 12. Item Zacharia 3. *Adducam servum meum orientem: Isaïa 52. Ecce intelliget servus meus, exaltabitur & elevabitur, & sublimis erit valde*: qua de rescribens S. Cyrillus ait, si quis dicat servum eum appellari propter vocem Sanctorum Prophetarum, nullo modo offendi decet, cognoverunt enim per revelantem eis Spiritum Sanctum, quòd Verbum ex Deo Patre fieret homo.

V. *Non rectè dixerit quis hac Scripturâ testimonio intelligenda esse allegorici.*

Dices, Christum à Prophetis appellatum esse servum allegoricè tantum, non secundum rei veritatem. Sed contra: Scripturæ enim semper in sensu proprio accipi debent, ubi sine incommodo possunt, alioqui occasionem præberemus hæreticis eas ad sensus metaphoricos pro libito detorquendi, eadem enim facilitate quâ Catholici nonnulli dicunt explicandas esse propositiones illas metaphoricè, in quibus Christus servus dicitur, quæ sunt frequentissimæ, dicent hæretici explicandas simili modo esse illas, quibus dicitur Deus homo, & homo Deus, imò nihil ex Scripturis certò probari poterit.

VI. *Dum Christus in novo Testamento vocat Deum Dominum, eadem operâ vocat se servum.*

Probat tertio ex novo testamento, in quo primus locus est Matth. 11. ubi æternum Patrem alloquens dicit Christus: *Confiteor tibi Pater, Domine cæli & terræ*, ubi Patrem Dominum suum vocat, ergo ipse respectu illius est servus. Dices: Non vocare illum Dominum suum, sed Patrem & Dominum cæli & terræ. Sed contra: nam Sanctus Athanasius Sermone 3. contra Arrianos, ex hoc loco probat Verbum, postquam formam servi accepit, & opus sibi à Patre impositum inchoavit, Patrem Dominum suum vocasse, dum enim, inquit, vocat eum Dominum cæli & terræ, & inter res creatas humanitas etiam Christi continetur, appellando eum Dominum cæli & terræ, suum etiam Dominum appellat. Quare tandem sic concludit Sanctus Athanasius: *Meritò igitur quia nos servi, cum talis effectus erat, quales nos eramus, servus appellatur.*

VII. *Ex illis verbis, Ascendo ad Patrem meum & Patrem vestrum, Deum meum & Deum vestrum, quibus verbis ait Sanctus Thomas hic, articulo secundo, Christum se patris servum professum esse, ac proinde idem esse Deum meum, & Dominum meum: quod etiam insinuare videtur Concilium Alexandrinum in Epistolâ contra Nestorium, ubi dicit Christum, licet verus Deus esset, ut hominem æquè ac nos se Deo subditum fateri: Imò nomen Dei ac Domini etsi sit diversum, & hoc potestatis sit, illud naturæ, ubi tamen ad creaturas refertur alterum, refertur utrumque, cum æquè latè pateant, respectu enim cuiuscumque creaturæ Deus habet titulum Dei, respectu ejusdem habet titulum Domini, cum illius potestatis necessariò subdatur.*

VIII. *Docent Patres Christi*

Ulteriùs probatur ex illò Joannis 20. *Ascendo ad Patrem meum & Patrem vestrum, Deum meum & Deum vestrum*, quibus verbis ait Sanctus Thomas hic, articulo secundo, Christum se patris servum professum esse, ac proinde idem esse Deum meum, & Dominum meum: quod etiam insinuare videtur Concilium Alexandrinum in Epistolâ contra Nestorium, ubi dicit Christum, licet verus Deus esset, ut hominem æquè ac nos se Deo subditum fateri: Imò nomen Dei ac Domini etsi sit diversum, & hoc potestatis sit, illud naturæ, ubi tamen ad creaturas refertur alterum, refertur utrumque, cum æquè latè pateant, respectu enim cuiuscumque creaturæ Deus habet titulum Dei, respectu ejusdem habet titulum Domini, cum illius potestatis necessariò subdatur. Quartò probatur hæc sententia ex Patribus, quorum testimonia latius videri possunt in Sua-

rio, loco citato. Sanctus ergo Cyrillus Epistolâ 10. sic de Christo scribit: *Servi Dei nos secundum naturam, ipse Dominus quidem non secundum naturam, quia Deus, sed servus factus est quia verè homo.* Idem Sanctus Chrysostomus in verba illa Apostoli ad Philip. 2. formam servi accipiens: *Sicut, inquit, in formâ Dei perfectus est Deus, ita in formâ servi perfectus est servus: & alibi: Quid humilior servo? tamen hoc fieri dignatus est, ut nos liberos faceret.* Clarissimè etiam Sanctus Augustinus variis locis, præcipuè verò Epistolâ 178. *In quâ infirmitate humanitatis, inquit, non solum subditum, sed etiam servum evidentissimè confitemur, ipso dicente, ego servus tuus, &c.*

Circa auctoritatem Adriani, & Concilii Francofordiensis supra positam, septem diversas explicationes affert Pater Suarez, inter quas præter cæteras videntur probabiles. Prima est: Concilium non exclusisse à Christo quamcumque servitutem respectu Dei, sed illam tantum, quæ contrahitur ex peccato. Hanc verò fuisse mentem Concilii suadet, tum quia ad probationem suæ sententiæ adducit verba S. Leonis Serm. 2. de Nativitate dicentis, assumpta est de Matre hominis natura, non culpa, creata est forma servi sine conditione servili: *Conditio autem servilis eo loco idem est ac status peccati; & rem eandem diversis verbis ac modo docet Pontifex.* Secundò: Eo quòd Adamus liber primò productus sit, & non factus esse servum nisi per peccatum, unde probat Concilium Christum fuisse liberum, & ingenuum, ergo illam solam servitutem voluit Concilium excludere à Christo, quam agnoscebat ex peccato provenisse Adamo: ad hanc rem sic scripsit in Epistolâ suâ Adrianus: *Nos per illum adoptivi sumus, non ille nobiscum adoptivum, nos per illum à servitute liberati, non ille nobiscum servus: quibus verbis affirmat Pontifex Christum non fuisse servum illâ servitute, à quâ nos liberavit, hæc autem fuit sola servitus peccati, ab aliâ enim servitute, quæ sequitur conditionem creaturæ, nec liberavit nos Christus, nec liberare potuit. Et hoc sensu accipiendus est Pontifex cum dicit Christum à Prophetis vocatum esse servum per tropum & figuram, quia scilicet assumpturus erat carnem in similitudinem carnis peccati, & pœnam peccatis debitam subiturus.*

Alia expositio est, Elipandum, quem damnat Concilium, fuisse Nestorianum, & in Christo posuisse suppositum etiam creatum, & consequenter dixit fuisse eum purum hominem, & eum servum, & in filium Dei fuisse instar aliorum hominum adoptatum, quem errorem damnat Pontifex & Concilium, definitque Christum non esse purum servum, seu ita servum, ut non fuerit etiam filius naturalis, non tamen omnem ab eo servitutem excludit.

Ad alios Patres dico, ipsos vel hoc eodem sensu esse locutos, ut clarum videtur de Sancto Augustino, qui Christum non ita servum esse dicit, ut simul non fuerit Dominus, vel loquuntur de servitute contractâ ex peccato, quæ est mens Sancti Athanasii, & Sancti Leonis in argumento citati, Sanctus verò Damascenus, dum dicit eos, qui Christum servum vocant, eum cum Nestorio dividere, apertè loqui videtur in priori sensu, & excludere solum appellationem puri servi. Imò utraque expositio Patrum eodem videtur recidere, ipso factò enim quòd esset purus homo, esset etiam ex se peccato obnoxius, non minus

stum ut hi-
minem esse
Dei.

IX. *Quam ser-
vitiem à
Christo ex-
clusis
Adrianus
Pontifex,
& Conci-
lium Fran-
cofordense.*

Aliunde
probat
Concilium
hoc loco ser-
vitutem in-
struente tan-
tum à ser-
vitute pec-
cati.

X. *Secundò dicit
potest. esse
damnatum
fuisse à cen-
sura Elipan-
dus, quòd
ita Christum
servum esse
docuerit, ut
negaverit
eum esse Fi-
lium Dei
naturalem.*

XI. *De qua ser-
vitute lo-
quitur
Patres.*

minùs quàm alii homines, quod etiam fortè intendebat Elipandus, dum ipsum leprosum vocabat. Quod si quis contendat nomen servi absolute prolatum importare, ut qui servus est, sit omnino, seu secundùm omnia sub dominio alterius, clarum est Christum non esse servum, cum quoad suppositum non sit sub dominio Dei, sed ei in omnibus æqualis, sicque totalis recidet in quæstionem de nomine.

SECTIO TERTIA.

De Sacerdotio & Mediatione Christi.

I. Indubitatum est Christum verè & propriè fuisse Sacerdotem.

CHRISTUM verè ac propriè Sacerdotem esse fide certum est, tum ex definitione Concilii Tridentini sess. 22. can. 1. & 2. tum ex Epistolâ ad Hebræos, ubi Apostolus ex professo probat Christi sacerdotium. Unde psal. 109. vers. 4. de Christo dicitur: *Tues Sacerdos in æternum.* Ratio est: Quia Christus ex hominibus assumptus est, & constitutus à Deo pro hominibus in iis, quæ sunt ad Deum, nempe ad ipsos cum Deo reconciliandos, quem in finem se, & vitam suam per verum sacrificium cruentam verus ipse Sacerdos simul & hostia in arâ Crucis obtulit. Deinde, ut docet Concilium Tridentinum loco citato, obtulit se Deo Patri in cœnâ, instituens simul & offerens Eucharistiæ sacrificium, illudque modò ut supremus Pontifex & Sacerdos, Sacerdotum ministerio quotidie in Ecclesiâ offert.

II. Quamvis Christus in Cruce non se interfecerit, verè tamen se sacrificavit.

Dices: Christus non se sacrificavit in Cruce, cum se non interfecerit, ergo quoad hoc non fuit Sacerdos. Respondetur, verè Christum in Cruce se sacrificasse, licet se non interfecerit, ad sacrificium enim non requiritur ut ipsa hostiæ mactatio physicè à Sacerdote perficiatur, sed sufficit quòd moralitè quodam modo ab ipso assumatur, & in sacrificium offeratur, quod fecit Christus voluntariè se Patri in cruce offerendo.

III. Hinc tamen non sequitur Martyres sacrificare seipos, dum se ad mortem offerunt.

Quòd si urgeas, hinc sequi Martyres se in sacrificium offerre, & agere Sacerdotes, cum mortem volentes acceptent. Respondeo, disparem esse rationem de Martyribus & Christo, primò, quia Martyres non sunt à Deo constituti ut offerant sacrificium: Secundò, & præcipuè quia licet Martyres voluntariè mortem acceptarint, ita tamen eam acceptarunt ut nec tyrannos impedire potuerint quo minùs morte eos afficerent, nec in ipsis tormentis vitam diutius conservare, quam naturæ leges patiebantur, horum autem utrumque erat in potestate Christi, unde diverso modo se obtulit, quàm Martyres, & peculiari ratione animam posuit.

IV. Christus fuit Rex simul & Sacerdos, seque sub speciebus panis & vini Deo in sacrificium obtulit. Hoc tamen ita intelligendum est, non quod sacerdotium Christi ejusdem fuerit ordinis cum sacerdotio Melchisedech, hic enim typus tantùm erat & figura Christi, ac proinde sacerdotium Christi multis gradibus excellabat sacerdotium Melchisedech, & propterea dicitur Christus Sacerdos secundùm ordinem Melchisedech, quia hic singularem præ se tulit figuram sacerdotii, & sacrificii Christi.

V.

Quæres: quo pacto Christi sacerdotium sit

æternum. Respondetur, quia Christus per suos ministros quotidie offert sacrificium incruentum, qua in re ipse est primarius offerens, & hoc sacrificium ad finem usque sæculi, quod in divinis literis æternum appellatur, permanebit. Deinde dignitas sacerdotalis in Christo semper manebit, ut postea dicitur. Tertiò: Sacerdotium Christi durat semper quoad effectus, reconciliationem scilicet nostram cum Deo, Sanctorum beatitudinem, &c.

Quærat: de Sacerdotio Christi secundùm ordinem Aaron.

Dices: Si Christus idè sit Sacerdos secundùm ordinem Melchisedech, quòd sacerdotium Melchisedech fuerit typus sacerdotii Christi, ergo similiter Christus erat Sacerdos secundùm ordinem Aaron, cum sacerdotium & sacrificium Aaron non minùs repræsentaverint sacerdotium & sacrificium cruentum Christi, quàm Melchisedech incruentum. Negatur consequentia: Quia sacrificia legalia tantùm repræsentabant sacerdotium Christi secundùm statum vitæ passibilis, per quod sacrificium absolvenda erant sacrificia omnia legalia. Sacrificium verò, & sacerdotium Melchisedech repræsentabant sacrificium & sacerdotium Christi ut erat in æternum duraturum, vel in Ecclesiâ militante, ubi Christus primariò semper hoc sacrificium offert; sicque in Hebræo in æternum idem est quod in sæculum: vel in triumphante, ubi Christus perpetuò mysterium hoc commemorat, & gratias agendo Sacerdotis munus in æternum exercebit. Unde sicut lex scripta, quamvis legem gratiæ præfiguraverit, non tamen dici potest hæc esse secundùm ritum legis scriptæ, quæ per legem gratiæ est abolita per Christum, ita nec sacerdotium: lex verò naturalis non est abolita per Christum, ergo nec sacerdotium Melchisedech, quod erat sacerdotium legis naturæ, sed perfectum est per Christum, cujus typum gessit.

VI. Obiicit: Sequitur Christum fuisse etiam Sacerdotem secundùm ordinem Aaron.

Quo pacto sacrificium & sacerdotium Melchisedech repræsentabat sacrificium & sacerdotium Christi.

Quæres: Secundùm quam naturam sit Christus Sacerdos, & eadem est quæstio de mediatore. Pater Canisius libro primo de Corruptelâ Verbi Dei, & Bellarminus libro primo de Christo mediatore referunt & retutant hæreticos, qui Christum secundùm divinitatem mediatoris munus integrè obeuntem ponunt.

VII. Secundùm quam naturam Christus fuit Sacerdos & Mediator.

Dicendum hunc hominem, & consequenter Verbum & Deum per communicationem idiomatum dici posse mediatorem Dei & hominum, nec in hoc major est difficultas, quàm in titulo redemptoris. Si tamen tribuamus singula singulis, suppositum divinum est principium quod contribuitur actio mediandi, principium verò quo, seu à quo actio illa procedit, est humanitas. Nec divinitati ergo nec humanitati in abstracto potest Mediatoris munus adscribi: ratio est clara, quia nec divinitas sine humanitate exercere potest actus mediandi, seu satisfactorios & meritorios, nec humanitas sine divinitate, cum sine hæc condignè meritoria remissionis offensa hominum & reconciliationis peccatorum cum Deo nulla opera esse possint.

VIII. Verbum per communicationem idiomatum dici potest Mediator Dei & hominũ.

SECTIO QUARTA.

De Regno Christi.

QUOAD regnum Christi, quorundam opinio fuit, Christum tanquam filium Beatæ Virginis, vel saltem ut filium legalem Joseph, fuisse hæreditario jure Regem Judæorum, quod nonnullis

I. Dicitur aliqui Judæorum regnum hæreditario nonnullis